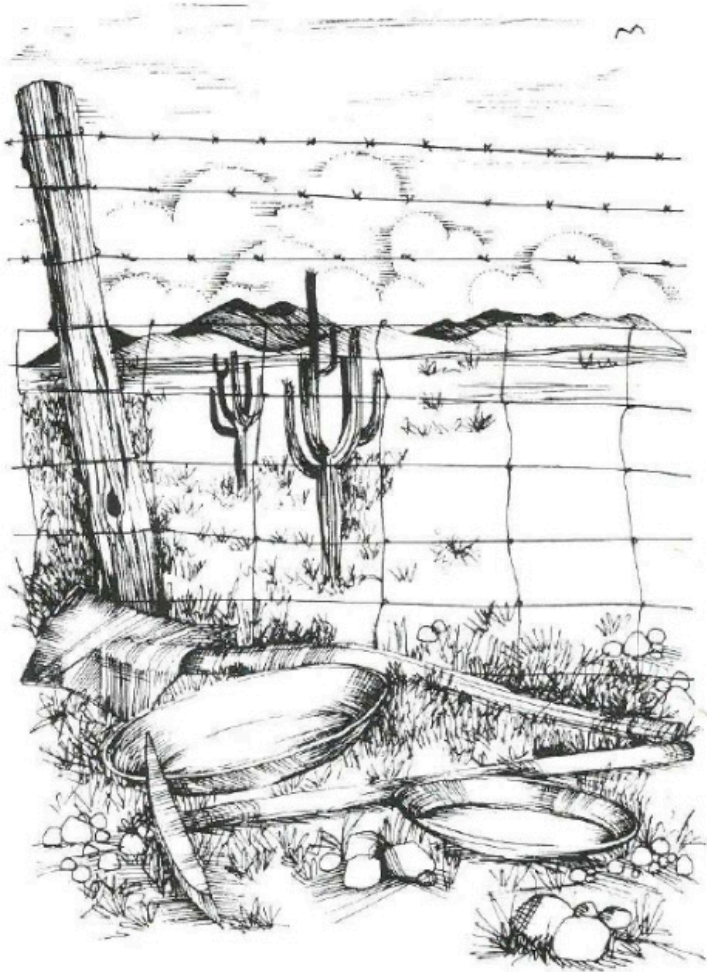

A' BHEINN OIR

IAIN MAC A' GHOBHAINN

air ath-fhoillseachadh le Stòrlann Nàiseanta na Gàidhlig

1. CHET

i. Dry Gulch

Air madainn bhòidheach earraich, bha Wild Bill Hickok a' coiseachd sìos an t-sràid ann am baile ris an canadh iad Dry Gulch. Bha rionnag an t-siorraidh a' lasadh bho bhroilleach. Air an dàrna taobh dheth, bha *saloons*, am Pub Dearg, agus ri thaobh bha bùth a bha a' reic stuth airson crodh is eile, agus a-rithist taigh-òsta, agus a-rithist ceàrdach. Air an taobh eile, bha bùth fear-adhlacaidh, far an robh fear ann an aodach dubh na sheasamh, agus bùth a bha a' reic biadh, agus bùth eile anns an robh aodach, agus mar sin air adhart. Shuas air cnoc os cionn a' bhaile bha eaglais.

Bha an latha sàmhach, agus an-dràsta 's a-rithist chluinneadh e gliong bhon cheàrdaich, is chitheadh e boireannach a' tighinn a-mach le бага na làimh. Thogadh fear an siud 's an seo ad ris nuair a bha e a' dol seachad.

“Seo mo bhaile-sa,” arsa Wild Bill Hickok ris fhèin. “Mise a thug an t-sàmhachd seo dha; nuair a thàinig mi an toiseach bha sabaidean ann gun sgur, bha fuaim is ùpraid ann gun sgur, bha èigheach is murt ann. Ach an-diugh tha e sàmhach, agus tha an latha blàth agus chan eil sgòth anns an adhar.”

Thog e a cheann nuair a chual' e trotan eich sìos an t-sràid. Air druim an eich bha balach mu fhichead bliadhna 's a còig. Bha lèine ghorm is ad shoilleir gheal air. Na chrìos bha dà ghunna. Bha am balach a' sealltainn ris is gràin na aodann.

“Ò ho,” arsa am fear-adhlacaidh. “Cha toigh leis an fhear

A' BHEINN OIR

seo ar siorraidh,” agus rinn e gàire beag ris fhèin.

“Latha math,” arsa Wild Bill, ach cha do fhreagair am balach e. Lean Wild Bill air sìos an t-sràid, a’ smaoinichadh.

ii. Chet a’ maoidheadh air Wild Bill

Na shuidhe ann an rùm an t-siorraidh, bha e a’ smaoinichadh air a’ bhalach. Bha Waldo Collins, an deputaidh aige, ann an rùm eile a’ coimhead às dèidh nam prìosanach.

Aig ceithir uairean feasgar thàinig gnog chun an dorais, ’s thàinig am balach a-steach.

“Thàinig mi a shealltainn ort,” ars esan.

“Carson?” arsa Wild Bill.

“Bha mi airson d’ fhaicinn.”

“Carson?” arsa Wild Bill a-rithist.

“Mharbh thu m’ athair,” arsa am balach.

“D’ athair?” arsa Wild Bill.

“Seadh,” ars am balach. “Ann an Abilene.”

“Tha cuimhn’ a’ m,” arsa Wild Bill. “Bha mi a’ smaoinichadh gun robh mi gad aithneachadh air d’ athair. Bha an deoch air. Dh’ fheuch e ri mo mharbhadh bho mo chùlaibh.”

“Chan eil sin ceart,” ars am balach. “’S tusa a mharbh esan bho chùlaibh.”

“A bheil thu a’ smaoinichadh gu bheil sin ceart?” arsa Wild Bill ann an guth sèimh.

“Mharbh thu e ’s cha tug thu teansa dha. ’S e Bill Lawson a bh’ air.”

“’S dè an t-ainm a th’ ort fhèin?”

“Chet Lawson,” ars am balach. “’S tha mi a’ dol ga do

CHET

mharbhadh.”

“Ò,” arsa Wild Bill Hickok.

“Thàinig mi air do thòir à Abilene,” ars am balach, ’s dhùin e an doras às a dhèidh.

“Chan eil e aocoltach rium fhìn nuair a bha mi òg,” arsa Wild Bill ris fhèin nuair a dh’fhalbh e.

“Uill, uill,” arsa Waldo, fear mòr, reamhar, ’s e a’ tighinn a-steach.

“An cuala tu siud?” arsa Wild Bill.

“Chuala,” arsa Waldo.

“S iomadh fear a mhaoidh orm ron seo,” arsa Wild Bill, “agus tha mi fhathast beò.”

2. CHET IS NA YORSTONS

i. Chet a' coinneachadh ri Frank Yorston

Nuair a dh'fhàg Chet Lawson an siorraidh, chaidh e a-steach don phub is sheas e aig a' bhàr.

“Uisge-beatha,” ars esan.

Bha fear eile na sheasamh aig a' bhàr cuideachd.

“Hi,” ars esan ri Chet.

Bha grunn dhaoine aig bòrd a' cluiche chairtean, is nighean le dreasa dhearg a' falbh bho bhòrd gu bòrd.

Bha lèine thartain air an fhear a bha na sheasamh aig a' bhàr; bha ad na laighe air a' chunntair air a bheulaibh. Bha a shùilean fosgailte ciùin.

“S mise Frank Yorston,” ars esan, a' cur a-mach a làimh.

“Am faod mi faighneachd dhut carson a tha thu anns a' bhaile?”

Sheall Chet ris mar gum biodh e ag ràdh, “Chan e do ghnothach e,” ach an dèidh sin thuir e, “Tha mi air tòir Wild Bill Hickok. Mharbh e m' athair.”

“Ò?”

“Bho chùlaibh,” arsa Chet. “Ann an Abilene.”

“Uill, uill,” arsa Frank, “smaoinich air a sin.”

Smaoinich e airson greiseag. “A bheil obair agad anns a' bhaile seo?” ars esan.

“Chan eil fhathast,” arsa Chet, 's e a' tionndadh air falbh.

“S aithne dhut na gunnaichean sin a chleachdadh?” arsa Frank.

“S aithne,” arsa Chet.

“Thig a-mach còmhla rium,” arsa Frank, “agus seallaidh mi

CHET IS NA YORSTONS

ii. A' Chailleach Yorston

Bha boireannach na suidhe air being air beulaibh doras an rains. Bha i cho mòr ri taigh, cho reamhar ri tarbh, is aodach dubh oirre. Bha a làmhan nan laighe na h-uchd. Chunnaic i an dithis ridirean a' tighinn don rains, agus lean a sùilean iad gu dìomhain. Air a làmhan bha fàinneachan airgeadach.

“Cò th' agad an sin?” ars ise ri Frank.

“Seo Chet,” arsa Frank

“Agus cò Chet?” ars am boireannach. Bha a sùilean beagan biorach mar rèasanan ann am meadhan maraig.

“Choinnich mi ris anns a' bhaile agus thug mi obair dha,” arsa Frank.

“Obair,” ars am boireannach 's a sùilean a' fàs feargach.

“Seadh,” arsa Frank.

Dh'èirich i gu a casan mar ailbhean, 's thug i sgleog dha anns an aodann.

“Mis' a bhios a' toirt seachad obair an seo,” ars ise. “An cuala tu mi?”

Theich Frank air falbh mar bhalach beag.

“Tha mi duilich, a mhàthair,” ars esan.

Thionndaidh i gu Chet. “S carson a tha thu 'g iarraidh obair?”

“S e ur mac a thaig an obair dhomh,” ars esan.

“S e srainnsear a th' annad,” ars ise. “Carson a tha thu anns a' bhaile seo?”

“Mharbh Wild Bill Hickok athair,” arsa Frank. “Tha e air tòir Wild Bill.”

A' BHEINN OIR

“Cuin a thachair sin?” ars ise.

“Nuair a bha mi ann an Abilene,” arsa Chet. “Tha bliadhnachan bhuaithe. Cha robh mi ach sia bliadhna a dh’aois.”

“Tha cuimhne mhath agad,” ars am boireannach.

Mhòthaich Chet gun robh stais bheag oirre, 's a smiogaid faileasach anns a' ghrèin.

“Mise a tha a' ruith an rains seo,” ars ise a' toirt sùil air Frank.

Thionndaidh i an uair sin ri Chet. “Bhàsaich mo dhuine o chionn deich bliadhna. Bha ar teaghlach anns an àite seo nuair a bha na h-Innseanaich Dhearga ann. Thug sinn am fearann bhuapa. 'S aithne dhut na gunnaichean sin a chleachdadh?

Uill, chan eil fhios nach dèan mi feum dhòt. Thoir sìos don bhunkhouse e,” ars ise ri Frank.

An dèidh dhaibh falbh, shuidh i a-rithist air a' bheing, a' sealltainn a-mach ris a' bheinn a bha mu a coinneamh.

iii. Triùir Bhràithrean

Bha dithis bhràithrean aig Frank, Larry agus Johnny. Bha Larry àrd, caol is sùilean tuigseach, carach na cheann.

“Cò thusa?” ars esan ri Chet. Dh'inns Frank dha.

“Tha e duilich a chreidsinn gun do mharbh Wild Bill Hickok duine bho chùlaibh,” ars esan 's e a' sealltainn gu geur ri Chet.

“Bha fianaisean ann,” arsa Chet. “A bheil thu 'g ràdh gur e breugadair a th' annam.” 'S rinn e airson tionndadh air falbh.

“Fuirich, fuirich!” arsa Frank. “Tha feum againn air daoine,” ars esan ri Larry. “Tha fios agad air a sin.”

Thòisich Johnny a' gàireachdainn. Bha sruth cop a' ruith

CHET IS NA YORSTONS

sìos a smiogaid. Bha a shùilean luasganach mar gum biodh e às a chiall.

“An aithne dha an gunna sin a chleachdadh?” ars esan. “Sin a’ cheist, sin a’ cheist.”

“S e sin a’ cheist ceart gu leòr,” arsa Larry.

“Uill?” ars esan ri Chet.

“Dè tha thu ’g iarraidh orm a dhèanamh?” arsa Chet, ’s e a’ coimhead ceart coma.

Bha cat dubh a’ falbh mar easgann tron fheur mu cheud slat air thoiseach orra.

“Marbh e, marbh e,” dh’èigh Johnny.

Cha do dh’èist Chet ris.

“Am faic thu an làrach geal air a’ chraoibh ud?” arsa Larry.

“Feuch air a sin.”

“Marbh an cat,” bha Johnny ag èigheach, ’s a shùilean a’ gluasad a-null ’s a-nall.

Ann am priobadh na sùla, thug Chet a-mach a ghunna: las e e, agus chaidh Larry a-null far an robh an làrach. Bha am peilear air pìos den chraoibh a bhriseadh. Thug e sùil air Chet. Sheall Chet air ais ris. Bha ceò às a’ ghunna anns an latha shàmhach.

“S a-nise mise,” thòisich Johnny ag èigheach, ’s a’ dannsa sìos is suas air an talamh.

Ach cha robh duine ag èisteachd ris.

“Uill,” arsa Frank ri Larry.

“Nì e chùis,” arsa Larry.

iv. An Silver X agus an Dà Rains eile

'S e rains mhòr a bh' anns an Silver X, agus mòran bheathaichean oirre agus mòran dhaoine ga ruith. Bha dà rains bheag eadar i fhèin agus a' bheinn. Air an dàrna rains bha na Suttons a' fuireach. Bràthair is piuthar. Air an tè eile, bha na Carters a' fuireach, dithis bhràithrean nach robh air pòsadh a-riamh.

“Chan eil gnothach aca a bhith seo,” arsa Larry ri Chet. “Chan eil fhios cò às a thàinig iad, ach tha sinne air a bhith seo bho riamh. Fhuair iad am fearann ud nuair a bha m' athair beò. Cha robh esan cho cruaidh ri mo mhàthair.”

“Tha thid' aca fàgail,” arsa Johnny, 's cop a' sruthadh sìos a smiogaid. “Ach tha Carol brèagha.”

“Cò th' ann an Carol?” arsa Chet.

“Carol Sutton,” arsa Frank.

“Dh'fhaodainn fuireach anns an àite seo,” arsa Chet ris fhèin. “Tha e cho sàmhach is cho bòidheach. Chì mi mìltean air thoiseach orm.” Ach thàinig Wild Bill a-steach air, is bha e an-fhoiseil a-rithist.

v. Frank is Chet

“Cuin a tha dùil agad ionnsaigh a dhèanamh air,” arsa Frank ri Chet aon mhadainn.

CHET IS NA YORSTONS

“Tha tìde gu leòr agam. Bidh e a’ smaoinichadh mu dheidhinn. Bidh e a’ feuchainn ri faighinn a-mach dè cho luath ’s a tha mi.”

“Cha bhi cus dragh air,” arsa Frank. “Tha e air uimhir a dhaoine a mharbhadh mu thràth.”

“Nuair a chaidh m’ athair a mharbhadh,” arsa Chet, “bha sinn gu math bochd. Agus an dèidh sin bhàsaich mo mhàthair.”

“Tha thu nad aonar anns an t-saoghal,” arsa Frank.

“Tha.”

Aon latha chunnaic Chet Larry is Frank is Johnny a’ cleachdadh nan gunnaichean. Bha iadsan luath cuideachd. Bha iad mar gum biodh iad a’ feitheamh ri tachartas air choreigin. Agus cuideachd bha Chuck Farrar ann.

3. AN SILVER X IS RAINS NAN CARTERS

i. Chuck Farrar

B' e Chuck Farrar am *foreman*, fear caol, dubh le aodach dubh air, agus gunnaichean ri chliathaich. Bha a chuinnleanan an-còmhnaidh deas mar gum biodh e a' faireachdainn fàileadh àraidh air a' ghaoith. Bha aodann air coltach ri aodann pantair.

“S e murtair a tha seo ceart gu leòr,” arsa Chet ris fhèin. “Chan eil e ag ràdh mòran ach 's e murtair a th' ann.” Aon turas theab e fear de na *cowboys* a bhruidhinn air ais ris a mharbhadh. “Seo am fear as cunnartaiche,” arsa Chet ris fhèin. Bha Farrar a' cur goirseachadh air anns an latha bhlàth. Beathach, le sùilean ann air dath copair, sùilean gun truas. “Bha mi uair ann an Abilene,” ars esan ri Chet. “Dè 'n t-ainm a bh' air d' athair?” Dh'inns Chet dha.

ii. Crodh a Dhìth

Aon latha thuirte Farrar gun robh crodh a dhìth air.

“Cia mheud?” arsa Larry ris.

“Tha mi a' creidsinn gu bheil trithead air chall,” arsa Farrar. (“Carson a tha fiamh a' ghàire air aodann fad na tìde?” arsa Chet ris fhèin.)

“Uill, tha fhios càit a bheil iad,” arsa Larry.

“Ò tha gu dearbh, tha gu dearbh,” arsa Johnny, 's e a' danrsa

AN SILVER X IS RAINS NAN CARTERS

mun cuairt. “Tha fhios againn càit a bheil iad ceart gu leòr.”

“Thèid sinn air an tòir,” arsa Frank ri Chet.

“Tha fhios càit a bheil iad. Thugainn ma-thà.”

“Thig mise cuideachd,” dh’èigh Johnny.

“Fuirich far a bheil thu,” arsa Larry. “Nì dithis a’ chùis.”

Agus thog Frank is Chet orra, gu rains nan Carters far an robh an dithis bhràithrean a’ fuireach.

iii. Na Carters

“Jimmy Carter is Tommy Carter,” arsa Frank. “Tha mi a’ creidsinn gu bheil iad ceathrad bliadhna a dh’aois. Chan eil mòran airgid aca. Chan eil fhios cò às a thàinig iad.”

Chunnaic iad Jimmy Carter an toiseach. ’S e fear mòr, slaodach a bh’ ann, le falt a bha a’ fàs beagan liath. Bha e a’ feuchainn ri clach mhòr a spìonadh a-mach às an talamh, ’s aodann a’ fàs na bu deirge ’s na bu deirge. Air a chùlaibh bha dhà no trì chearcan a’ pìocadh gràn. Thog e a cheann ’s chunnaic e an dithis ridirean. Dh’aithnich e Frank.

A' BHEINN OIR

“Dè tha thu 'g iarraidh?” ars esan.

“Tha sinn air tòir a' chruidh,” arsa Frank.

Mhothaich Chet gun robh sùilean Jimmy a' priobadh gun sgur.

“Crodh?” ars esan.

“Seadh,” arsa Frank. “Chaill sinn grunn math dhen chrodh. Timcheall air trithead.”

“Àite beag, bochd,” arsa Chet ris fhèin. “Tha mi a' creidsinn gu bheil an taigh salach is aost'.”

Thàinig Tommy bho thaobh thall an taighe. 'S e fear beag, beothail a bh' annsan.

“Dè tha iad a' dèanamh an seo?” ars esan ri Jimmy.

“Tha sinn air tòir a' chruidh,” arsa Frank a-rithist.

“An ann a' cur oirne gun do ghoid sinn do chrodh a tha thu?” arsa Tommy ri Frank.

“Chan eil fhios a'm fhathast,” arsa Frank.

“Tha sinn airson do chrodh fhaicinn.”

“Tha cho math dhuinn leigeil leotha,” arsa Jimmy 's e ag èirigh gu slaodach gu a chasan, 's aodann fhathast dearg leis an dìcheall a bha e air a bhith a' dèanamh.

“Cha leig mi sin dhaibh,” arsa Tommy. “Seo m' fhearann-sa.” 'S ann a bha e coltach ri coileach feargach a' gairm le amhaich fhada, chaol. “Mach à seo,” ars esan ri Frank. “Chan eil gnothach agad a bhith seo.”

Bha Jimmy a' sealltainn bho Frank gu Tommy. 'S ann a bha e coltach ri proifeasair a chunnaic Chet uair. Bha am proifeasair seo ag aithris bàrdachd ann am bàr 's cha robh duine ag èisteachd ris. Ann an Abilene. 'S na drungairean a' sadail ghlainnichean air.

“A-mach à seo,” bha Tommy ag èigheach.

“Cha dèan seo càil a dh'fheum dhut,” arsa Frank ris.

AN SILVER X IS RAINS NAN CARTERS

“Faodaidh sinn am fearann agad a rannsachadh ma thogras sinn. Ach bhiodh e na b’ fheàrr nam biodh tu deònach ar cuideachadh.”

“Mach à seo.” Bha Tommy a’ sgreuchail. “Mach à seo. Chan eil gnothach agaibh ris an fhearann seo.”

“Chan eil fiù gunnaichean aca,” arsa Frank ri Chet, ’s iad a’ tionndadh air falbh.

4. A' CHIAD MHURT

i. Dè thachair?

“Dè thachair?” arsa Wild Bill Hickok ri Chuck Farrar 's e a' sealltainn sìos ri corp Tommy Carter a bha na laighe air an fheur. “Tha thu a' coimhead,” arsa Farrar, 's fiamh a' ghàire air aodann. Bha an gunna na laighe ri taobh Carter air an talamh. Thog Wild Bill an gunna 's sheall e ris. “Fhuair thu lorg air a' chrodh a chaidh a ghoid, 's nuair a ghearain thu mu dheidhinn ri Tommy Carter, thug e mach gunna 's b' fheudar dhut a mharbhadh?” “Chaidh a losgadh ceart gu leòr,” ars esan.

“Cha robh gunna aig mo bhràthair ann,” arsa Jimmy Carter, 's cha mhòr nach robh e a' gal. “Chaidh a mhurt,” ars esan. “Mhurt an duine sin e,” 's e a' sealltainn ri Chuck Farrar le fuath. Cha do fhreagair Farrar e. Bha e fhathast a' gàireachdainn.

“Thoir dhomh do ghunna,” arsa Wild Bill ri Farrar. Thug Farrar dha an gunna. Bha aon pheilear air a losgadh às.

“Cha do loisg mo bhràthair an gunna sin idir,” bha Jimmy Carter ag ràdh. “Chan fhaca mi an gunna sin a-riamh.”

“Am faca tusa càil?” arsa Wild Bill ri Chet.

“Chan fhaca,” fhreagair Chet.

“Cha robh thu fada anns an àite sa mus tàinig murt,” arsa Wild Bill ris.

“Cha robh gnothach agamsa ris,” arsa Chet ann an guth cruaidh.

“Huh,” arsa Wild Bill.

“'S dè tha thu a' dol a dhèanamh a-nis,” arsa esan ri Jimmy Carter.

“Tha mi a' dol a dh'adhlacadh mo bhràthar, 's an dèidh sin

A' CHIAD MHURT

tha mi a' dol a dh'fhàgail. Thairg A' Bh-uasal Yorston gun ceannaicheadh i an rains.”

“Thuirt i sin riut?”

“Thuirt. Tha i airson an rains a cheannach airson a' bhùirn.”

“Tha thu a' coimhead nach urrainn dhomh càil a dhèanamh,” arsa Wild Bill. “Tha an gunna na làimh. Tha an crodh air do rains. Cha robh fhios agad mu dheidhinn a' chruidh?”

“Cha do ghoid sinne crodh a-riamh air duine,” arsa Jimmy Carter.

Mhothaich Chet nach robh Frank ag ràdh smid, ach a' sealltainn ri Farrar fad na tìde. Thog Wild Bill an gunna a bha na laighe air an fheur 's chuir e na phòcaid e.

“Tha mi duilich gun deach Tommy a mharbhadh. 'S e duine math a bh' ann. 'S tha mi duilich gu bheil thu a' fàgail,” ars esan ri Jimmy. “Tha thu cinnteach gur e sin a' chùrs' as fheàrr?”

“Tha,” arsa Jimmy. “Bhithinn ag ionndrainn Tommy anns an àite seo. Cha do chuir e dragh air duine.”

Rinn Johnny snohart gàire, ach nuair a thug Wild Bill sùil air, stad e.

“Uill,” arsa Wild Bill, “chan eil an còrr as urrainn dhomh a dhèanamh.” 'S gun smid eile a ràdh thionndaidh e an t-each 's dh'fhalbh e.

Anns an t-sàmhachd, thog Jimmy Carter corp a bhràthar air cairt 's dh'fhalbh esan cuideachd gun aon sùil a thoirt às a dhèidh.

ii. Dragh agus Amharas

Bha rudeigin a' cur dragh air Chet. Cha b' ann idir airson crodh

A' BHEINN OIR

a chaidh Tommy Carter a mharbhadh, bha amharas math aige air a sin. Ach cha robh fhios aige dè bh' air cùl na cùise. Bha aon rud cinnteach co-dhiù, bha an rains a-nis aig a' Bh-uasal Yorston. Smaoinich e oirre, na suidhe mar damhan-allaidh mòr, dubh aig an doras, a' cur a-mach a lìon. Nuair a thog e a shùil, chunnaic e gun robh Chuck Farrar a' sealltainn ris. Murtair. Murtair, dha-rìribh. Bha sin soilleir. Bha e na shuidhe air each, cho coma, cho sàmhach. Na bliadhnachan a chaith e fhèin ag ionnsachadh a' ghunna, an dùil am biodh e cho luath ri Farrar. Cha robh fhios aige.

“Thugainn,” arsa Frank, 's thog iad orra gu luath, a' fàgail an fheadhainn eile air an cùlaibh.

“Chan eil rian nach robh gunna aige,” arsa Frank 's iad a' marcachd. Bha a' chùis a' cur dragh air, bha sin soilleir.

“Chan eil fhios an robh no nach robh,” arsa Chet. “Cha robh fianaisean ann.”

“Cha robh,” fhreagair Frank. “Cha robh ann ach an dithis aca. Ach, ma ghoid e an crodh...”

“Direach,” arsa Chet.

“Ach bha fhios aige gun robh Chuck luath leis a' ghunna. Bhiodh e amaideach dha ionnsaigh a thoirt air,” arsa Frank.

“Tha sin ceart,” arsa Chet.

“Bha Wild Bill ag ràdh gun robh thusa mar gum biodh fillte anns a' chùis,” arsa Frank.

“Tha gràin aige orm,” arsa Chet gu coma. “Sin bu choireach gun tuirt e sin.”

“Ach bidh mo mhàthair toilichte gun d' fhuair i an rains ged nach eil am fearann 's an taigh ach bochd. Bha i ga h-iarraidh o chionn bliadhna no dhà a-nis. Chan eil mi a' tuigsinn carson. Tha pàirt dheth gu math creagach.”

A' CHIAD MHURT

“S math dh’fhaoidte gun do ghabh i truas air Jimmy Carter,” arsa Chet.

“Truas! Chan eil truas na nàdar. Bha m’ athair truasail ach chan eil ise. A bheil do mhàthair fhèin beò?”

“Chan eil.”

“S chan eil d’ athair beò nas motha.”

“Chan eil.”

“S càit an tèid thu nuair a dhèiligeas tu ri Wild Bill Hickok?”

“Chan eil fhios a’ m.”

“Dh’fhaodadh tu bhith air tarraing air an-diugh.”

“Bha cus dhaoine ann. ’S bha esan na aonar. Cha bhiodh e ceart.”

“Tha mi a’ tuigsinn sin,” arsa Frank.

“S esan am fear as fheàrr aca,” arsa Chet ris fhèin. “Tha a’ chùis a’ dèanamh dragh dha.”

Chunnaic e an trèan a’ stad aig Dry Gulch. Bha ceò ag èirigh aiste mar nathair.

5. AN T-ÒR

i. Nighean Bhrèagha, Fhiadhaich

Dà latha an dèidh sin bha Chet ann an Dry Gulch. Cha robh e air càil a dhèanamh ach an t-each a cheangal ri rèile fiodha nuair a chunnaic e nighean bhrèagha a' tèarnadh à *wagon*. Bha dreas fhlùrail oirre 's ad phinc. Bha a falt fada, dubh. “S chuir sibh às do Tommy Carter,” ars ise le fearg na guth.

Sheall e mun cuairt a' smaoinichadh gun robh i a' bruidhinn ri cuideigin eile.

“Bha mi a' bruidhinn riutsa,” ars ise, a guth cha mhòr a' briseadh le fearg is faireachdainn.

“Tha thu 'g obair air an Silver X, nach eil?”

“Tha,” ars esan. “Tha mi 'g obair air an Silver X.”

“S mhurt sibh Tommy Carter,” ars ise. “Chan eil facal eile ann air a shon ach murt.”

Bha fearg ga dèanamh bòidheach, 's a sùilean a' lasadh le ceartas.

“Cha do mhurt mise e,” arsa Chet.

“Tha thu a' fuireach air an rains,” ars ise. “Air an adhbhar sin tha thu fillte anns a' mhurt.”

Bha i cho fiadhaich 's gun robh e a' smaoinichadh gun robh i a' dol a shadail smugaid air. Thàinig fear àrd, òg thuice 's pacaidean na làmhan.

“Thugainn,” ars esan.

“Tha mi a' tighinn.”

“Tha mi duilich,” ars a bràthair ri Chet, (oir bha e a' smaoinichadh

AN T-ÒR

gur e a bràthair a bh' ann, bha iad cho coltach ri chèile,) “ach bha i eòlach air Tommy Carter.”

“Murtairean,” ars an nighean ris. 'S choisich i fhèin 's a bràthair sìos an t-sràid.

Sheas Chet airson ùine far an robh e, a' cluinntinn a' ghuth thàireil ud na inntinn, agus a' faireachdainn na chuinnlein boltradh a bha a' tighinn bho a h-aodach. Bha i a' coimhead cho brèagha, ùr anns an latha ghrinn ud. Coltach ri flùran a bha a' tighinn am blàth. 'S bha a fearg cho làidir 's cho dìreach. Chrath e a cheann mar chù a' tighinn a-mach à bùrn, 's chaidh e steach don Phub Dhearg.

ii. Waldo agus Chet

Thàinig deputaidh Wild Bill Hickok, am fear reamhar ud a chunnaic e airson mionaid nuair a bha e anns an oifis, (Dè an t-ainm a bh' air a-rithist? Chual' e Larry a' bruidhinn mu dheidhinn, Waldo, Waldo Collins), a-null far an robh e. Bha a chrios ìosal tarsainn air a stamaig.

“Chuala mi thu anns an oifis an latha a bha thu a' maoidheadh air Wild Bill,” ars esan.

Thug Chet sùil air ach cha tuirt e smid.

“Chan eil mòran aig Wild Bill mu mo dheidhinn-sa,” arsa Waldo. “Tha e a' smaoinichadh gur e gealtair a th' annam. 'S chan eil e ag innse càil dhomh. Tha e a' smaoinichadh gun dèan e chùis na aonar.”

“A bheil thu ag ràdh gu bheil thu fhèin airson a bhith nad

A' BHEINN OIR

shiorraidh?” arsa Chet. “Gu bheil thu ag iarraidh a dhreuchd?”
“Uill, tha mi a’ smaoinichadh gun dèanainn i cho math ris-san.”

“S dè mu dheidhinn nan Yorstons?” arsa Chet.

“Dè mun deidhinn?”

“Dè tha thu a’ smaoinichadh a thachair do Tommy Carter?”

“Cho fad ’s as aithne dhomh bha e a’ goid crodh.”

“Ò,” arsa Chet. “An e sin a tha thusa a’ smaoinichadh?”

“Fhuair iad an crodh air an fhearann aige,” arsa Waldo.

“Fhuair,” arsa Chet. “Tha sin ceart gu leòr.” Agus thionndaidh e air falbh. A-mach an uinneag chunnaic e Wild Bill a’ coiseachd na aonar suas an t-sràid.

“Och,” ars esan ri Waldo, “cha mhòr nach eil thu a’ toirt dìobhairt orm.”

iii. Turas chun na Beinne

Anmoch an oidhche sin dh’fhàg Chet an rains, agus nuair a fhuair e each, thog e air gu socair chun na beinne a bha air cùl rains nan Carters, agus air cùl rains nan Suttons cuideachd. Bha a’ ghealach a’ deàlradh air an talamh, a’ dèanamh gach nì buidhe.

Thug e ùine mhath mus do ràinig e a’ bheinn. An toiseach chan fhaca e nì, ach mu dheireadh chunnaic e làraich mar gum biodh daoine air a bhith a’ cladhach anns a’ chreig. Thog e beagan duslaich na làimh agus sheall e ris.

“Seo an t-adhbhar,” ars esan ris fhèin.

“Òr. ’S e seo bu chuireach gun deach Tommy Carter a

AN T-ÒR

mharbhadh agus gun robh a' chailleach reamhar air tòir gach rains."

Thug e sùil chun an stèisein far an robh trèana na suidhe. Bhiodh e furast' gu leòr dhaibh an t-òr seo a ghiùlan gu bailtean mòra air an trèana. 'S ann bho thàinig an trèana a thòisich a' chailleach air ionnsaigh a dhèanamh air an dà rains. Bha a h-uile nì soilleir dha a-nis, cho soilleir ris an talamh a bha buidhe air a bheulaibh ann an solas na gealaich. Bha fhios aige gun dèanadh duine rud sam bith airson òr, oir chunnaic e an seòrsa cuthaich sin roimhe. Agus smaoinich e air an nighinn a bha cho feargach ris anns a' bhaile. Agus dh'èirich eagal mòr na chridhe. Smaoinich e cuideachd air Waldo a bha a' gabhail brath air Wild Bill Hickok.

iv. Chet a' tadhal air na Suttons

Làrna-mhàireach chaidh e a shealltainn air na Suttons. Bha Carol 's a bràthair aig an diathad nuair a ràinig e an rains. "Dè tha thu ag iarraidh?" arsa Carol ris ann an guth fiadhaich. An-diugh bha dinichean oirre agus bha stoc thana, dhearg mu a h-amhaich.

"Ist," ars a bràthair rithe. "'S mise Drew," ars esan. "Drew Sutton. Tha mi duilich gun robh Carol cho mì-mhodhail riut."

"Dè th' ann dheth ach murtair eile a tha a' chailleach air a cheannach?" arsa Carol anns an aon guth.

"Tha fios a'm," arsa Chet, "gun robh Tommy Carter neo-chiontach. Tha fhios a'm cuideachd carson a tha a' chailleach ag iarraidh an rains."

A' BHEINN OIR

“Carson?” arsa Drew.

“Tha òr anns a’ bheinn a tha air cùl an rains agaibh,” fhreagair Chet.

“Òr?”

“Seadh. Tha cuideigin air a bhith a’ cladhach innte.”

Sheall Carol agus Drew ri chèile.

“S mar sin tha eagal orm airson an dithis agaibh,” arsa Chet.

“An e cuilbheart eile a tha seo,” arsa Carol, “airson gum fàg sinn an rains? Chuir iad thugainn leis an sgeulachd seo thu.”

“Chan eil sin ceart,” arsa Chet. “Cha b’ e sin bu chuireach gun tàinig mi idir. Thàinig mi airson rabhadh a thoirt dhuibh.”

“Carson a-rèist a tha thu ag obair aig Cailleach Yorston?” arsa Carol. “Cha do dhion thu Tommy aig an àm.”

“Co-dhiù, thug mi an rabhadh dhuibh,” arsa Chet ’s e a’ tionndadh air falbh. “Rinn mi mo dhleastanas.”

“Fuirich mionaid,” arsa Drew. “Tha thu cinnteach gu bheil òr anns a’ bheinn.”

“Tha,” arsa Chet. “Bha mi shuas air a’ bheinn a-raoir. Bha fhios a’ m gun robh barrachd air cùl na cùise na rains cho bochd ri seo.”

“Tha fios gun do dh’fhàg Jimmy Carter an t-àite ’s gu bheil an rains a bh’ aige a-nis aig na Yorstons,” arsa Drew.

“Tha mi làn chinnteach,” arsa Chet.

Gun smid eile a ràdh, leum e air an each agus dh’fhàg e an rains.

6. A' CHAILLEACH YORSTON

i. A' Chailleach agus na Yorstons eile

Bha iad uile nan suidhe ann an rùm dìnneir a bha gu math farsaing. Dh'èirich a' chailleach gu a casan.

“Tha fhios agaibh,” ars ise, “gu bheil an abhainn a’ ruith tro thalamh nan Suttons. Tha iad a’ caitheamh cus den bhùrn. Thuirt mi riutha mu thràth gun ceannaichinn an rains, ach tha iad a’ diùltadh a reic. Leamsa ’s le mo dhaoine a bha am fearann seo an toiseach. Shabaid sinn air a shon ris na h-Innseanaich Dhearga. Tha cuimhn’ a’ m saighdean a bhith a’ bualadh air na ballachan sin.”

Bha Frank is Larry is Chuck Farrar is Johnny ag èisteachd rithe.

“A-nis bho ghoid Tommy Carter an crodh, tha aon rains agam. Bu thoigh leam na dhà fhaighinn. Carson a tha iad an seo co-dhiù? Cha deach an togail anns an àite seo. Chan eil an cuid fala anns an fhearann.”

Bha a h-aodann reamhar a’ bòcadh le fearg.

“Dè mu dheidhinn Wild Bill Hickok,” arsa Larry. “Tha aon rud cinnteach, cuiridh e nad aghaidh.”

“Chan eil dragh agam,” ars ise. “Chan eil eagal sam bith orm. Tha mi ag iarraidh mo chòraichean.” Is bhuail i a làmh mhòr, reamhar air a’ bhòrd. “Agus tha mi a’ dol gam faighinn cuideachd.”

“Chuck,” ars ise, “thèid thu fhèin is Larry is Chet don rains ud ’s canaidh tu riutha gu bheil mi airson gum fàg iad.

A' BHEINN OIR

Canaibh riutha gum faigh iad prìs mhath air an rains. Ach ma dh'fhuiricheas iad..." Agus sheall i riutha.

"Ceart gu leòr," arsa Larry.

"Can sin riutha," ars a' chailleach. "Mharbh mise Innseanaich Dhearga na mo latha. Can sin riutha."

ii. Wild Bill agus Waldo

"Dè tha thu a' smaoinichadh a tha a' dol air adhart aig rains nan Yorstons?" arsa Wild Bill Hickok ri Waldo.

"Cho fad 's as aithne dhomh," arsa Waldo, "bha na Carters a' goid crodh."

"A bheil thu a' creidsinn sin?" arsa Wild Bill 's e a' sealltainn ri Waldo gu geur.

"Uill, bha iad bochd 's cha robh mòran chruidh aca fhèin."

"Uh," arsa Wild Bill. "'S dè do bheachd air Cailleach Yorston?"

"Chan eil fhios a'm air mòran mu deidhinn. Tha i nas làidire na bha an duine aice."

A' CHAILLEACH YORSTON

“Nas làidire?”

“Seadh.”

Sheall Wild Bill sìos ris an deasg mar gum biodh e a' coimhead ann an sgàthan 's mu dheireadh thuirt e, “A bheil an dreuchd seo a' còrdadh riut, a bhith na do dheaputaidh?”

“Tha e a' còrdadh rium math gu leòr.” Agus thug e sùil neònach air Wild Bill.

“S e as coireach gu bheil mi 'g ràdh sin,” arsa Wild Bill, “gu bheil e coltach gum bi sabaid eadar mi fhìn is na Yorstons a dh'aithghearr. Agus a-rithist, tha am balach ud, Chet, air an taobh agus tha e airson mo mharbhadh. Dè do bheachd air-san?”

“Chan eil fhios a'm. Chan eil mi ga thuigsinn.”

“Dè tha thu a' ciallachadh le sin?”

“Uill ... chan eil fhios a'm. Tha mi cinnteach gu bheil e a-mach air a shon fhèin.”

“Nach eile sinn uile,” arsa Wild Bill, a' toirt sùil gheur air a-rithist.

“Uill...”

“Bidh sabaid ann ceart gu leòr,” arsa Wild Bill, a' toirt pìos tombaca às a phòcaid 's ga chur na bheul. “Agus 's e cnag na cùise am bi thusa làidir gu leòr nuair a thachras sin?”

“Ò bidh mise làidir gu leòr,” arsa Waldo.

“Cha leig egal a leas a bhith ort.”

“Uh huh,” arsa Wild Bill, ach bha beagan amharais na ghuth.

7. NA SUTTONS

i. Tha thid' agaibh an t-àite seo fhàgail

Chunnaic Carol is Drew an triùir a' tighinn chun an rains aca.

“Tha iad a' tighinn,” arsa Carol.

“Direach mar a thuirt am balach ud,” arsa Drew. Cha do fhreagair i e.

“Dè bu choireach gun robh Chet còmhla ri na daoine ud? Ann an saoghal eile cha robh fhios nach...” Ach chuir i an smuain bhuaipe.

“Dè tha sibh ag iarraidh?” ars ise ris an triùir nuair a ràinig iad an fheans.

“Tha thid' agaibh an t-àite seo fhàgail,” arsa Larry bhon each.

“A bheil an dithis eile a' smaoineachadh an aon rud?” arsa

Carol ann an guth greannach,

a' sealltainn ri Chet. Ach cha tuirt Chet smid. Bha Chuck Farrar sàmhach cuideachd, ach gun robh fiamh a' ghàire air aodann.

“Tha mi 'n dòchas nach fheuch Drew ri gunna a tharraing,” arsa Chet ris fhèin.

“Thuirt mo mhàthair rium cantainn ribh gum faigh sibh airgead math air an rains,” arsa Larry.

“Chan eil càil a dhùil againn fàgail,” arsa Drew ann an guth daingeann.

“Carson a dh'fhàgadh sinn?” arsa Carol. “Chaith sinn mòran tìde air an fhearann seo.”

“Cha robh càil a chòir agaibh air an talamh seo,” arsa Larry.

“S e *squatters* a th' annaibh.”

“S e *squatters* a bh' annaibh fhèin uair,” arsa Carol. “A bheil

dùil agaibh ar marbhadh mar a mharbh sibh Tommy Carter?”

“Bha e a’ goid crodh oirnn,” arsa Larry.

“Cha do ghoid Tommy càil na bheatha. Tha deagh fhios agaibh air a sin.”

“A bheil thu ag ràdh gur e breugadair a th’ annam?” arsa Chuck Farrar, a’ bruidhinn airson a’ chiad uair.

Thug Carol sùil air a bràthair ’s thuirt i ann an guth sàmhach.

“Cha robh mis’ ann ’s chan eil fhios a’ m, ach dh’ aithnichinn Tommy.”

“Dè tha thusa ’g ràdh?” arsa Chuck ri Drew.

“Chan eil càil a dhùil againn fàgail,” arsa Drew.

“’S e sin ur facal mu dheireadh?” arsa Larry

“’S e,” arsa Carol, “agus tha deagh fhios agam carson a tha sibh ag iarraidh an rains seo.”

“Ò,” arsa Larry ann an guth ìosal. “Carson?”

“Tha deagh fhios agam. Chan eil mi dol a ràdh a’ chòrr,” arsa Carol. Thionndaidh an triùir air falbh, ach dìreach nuair a rinn iad sin, thuirt Chuck Farrar, “Tha thu fortanach gur e boireannach a th’ annad is tu ag ràdh gur e breugadair a th’ annam. Cha tuirt do bhràthair càil, tha mi a’ coimhead.” Agus ann am mionaid, bha iad uile air fàgail.

ii. Chuck is Chet

Nuair a bha iad a’ marcachd air ais don Silver X, thuirt Chuck Farrar ri Chet, “Cha tuirt thu mòran.”

“Cha tuirt,” arsa Chet.

“Bha mi a’ feuchainn ri faighinn a-mach mud athair,” arsa

A' BHEINN OIR

Chuck.

“Aithnichidh mi feadhainn ann an Abilene. Cha chuala iad mu dheidhinn.”

“Cha robh m’ athair ainmeil,” arsa Chet.

“Tha e neònach, ma mharbh Wild Bill Hickok bho chùlaibh e, nach cuala iad mu dheidhinn,” arsa Chuck. “Shaoileadh duine gum biodh sin ainmeil gu leòr.”

“’S iomadh duine a mharbh Wild Bill Hickok,” arsa Chet.

“Bhon cùlaibh?” arsa Chuck. Agus rinn e gàire beag ris fhèin.

“Chì sinn co-dhiù.”

iii. Feumaidh tu a bhith Faiceallach

Nuair a dh’fhalbh iad, thuirt Carol ri a bràthair, “feumaidh tu a bhith faiceallach.”

“Carson?”

“Tha Chuck Farrar ud airson do mharbhadh. Tha fhios gu bheil e eòlach air gunnaichean. Thoir gealladh dhomh nach can thu smid ris.”

“Tha e duilich an gealladh sin a thoirt dhut,” arsa Drew.

“Feumaidh duine a bhith onarach is gaisgeil aig amannan na bheatha.”

“Tha esan eòlach air gunnaichean ’s chan eil thusa.”

“Chan eil diofar ann,” arsa Drew.

“Ò,” ars ise rithe fhèin, “tha mi an dòchas nach tachair càil dhut. ’S tusa mo bhràthair a tha coibhneil is gasta ’s a chaidh a thogail còmhla rium. ’S cinnteach gum biodh e na b’ fheàrr an t-àite seo fhàgail na do chall. Chan eil fhios nach tig do bhàs à seo.”

Agus thàinig e a-steach oirre gun togadh Chuck Farrar cuilbheart airson a bràthair a mhurt. Agus air cùl gach nì,

NA SUTTONS

chunnaic i a' chailleach a' fighe lìon. Is thàinig goirseachadh oirre.

“An dùil nach fheàrr dhuinn fàgail,” ars ise ri Drew. “Nach biodh e na bu shàbhailte?”

“Chan fhàg sinn,” ars esan. “Ma dh'fhàgas duine aon àite, fàgaidh e fear eile. 'S chan eil fhios càit an stad e.”

“Chan eil fhios nach stad e anns an uaigh,” ars ise, “ma dh'fhuiricheas e. Ach bruidhnidh sinn mu dheidhinn a-rithist. Tha a' chailleach deònach airgead a thoirt dhuinn airson an rains.”

“Tha iad airson an t-òr fhaighinn,” arsa Drew. “Chuala tu am balach ud.”

“Chan eil ùidh agad fhèin anns an òr,” ars ise ri Drew.

“Chan eil,” ars esan. Ach cha robh fhios aice an e an fhìrinn a bh' aige.

8. JOHNNY ANNS A' PHUB DHEARG

Thàinig Johnny a-steach don Phub Dhearg is dh'òrdaich e glainne uisge-bheatha. Sheall e mun cuairt air far an robh nighean ann an dreasa fhada, uaine a' seinn òran gaoil.

“Càit a bheil Wild Bill Hickok,” thòisich e ag èigheach an dèidh dha bhith ag òl airson ùine.

“Ist a-nis,” arsa fear a' bhàir ris. “Òl do dheoch, Johnny.”

“Cò tha e a' smaoin eachadh a th' ann dheth?” arsa Johnny.

“Eh? Eh?” Bhuail e a làmh air a' bhàr 's thòisich e 'g èigheach.

“Tha sinne a' dol a dh'fhaighinn an dà rains. Cha bhi rains eile anns an dùthaich cho mòr ris an Silver X. Eh?”

Agus rinn e lachan mòr gàire.

“Tha sin ceart,” arsa fear a' bhàir. “Tha sin ceart.”

“Na bruidhinn riumsa anns an dòigh sin,” dh'èigh Johnny.

“Agus, bidh an rains agamsa nuair a bhàsaicheas mo mhàthair.”

Bha sàmhachd anns an rùm. Bha an nighean air sgur a sheinn 's am fear a bh' aig a' phiàna air sgur a chluich. Bha fhios aig a h-uile duine gun robh rudeigin car fiadhaich ann an nàdar Johnny, gum biodh e uaireannan a' dol às a chiall.

An-dràsta 's a-rithist, bhiodh cop a' sruthadh às a bheul.

Dh'fhosgail na dorsan is thàinig Wild Bill Hickok a-steach.

Sheall e mun cuairt an rùm.

“Dè tha ceàrr?” ars esan. “Dè tha ceàrr, Johnny?”

“Cò tha thu a' smaoin eachadh a th' annad?” arsa Johnny ris.

“Tha iad ag ràdh gur e *gunfighter* mòr a th' annad. Uill, seall sin dhuinn.”

“Johnny, òl do dheoch,” arsa Wild Bill ris ann an guth sèimh.

JOHNNY ANNS A' PHUB DHEARG

Thòisich Johnny ag èigheachd a-rithist. “Chan e leanabh a th’ annam. Uill, chan e. Chan e. Gheibh mise an Silver X nuair a bhàsaicheas mo mhàthair.”

“Ceart gu leòr,” arsa Wild Bill anns an aon ghuth shèimh. “Tha thu ceart gu leòr, Johnny.”

“Cha bhi rains anns an àite cho mòr ris an rains agamsa,” arsa Johnny. Bha fear a’ bhàir na thàmh, ’s e air sgur a ghlanadh an fhiodh a bha mu choinneamh. Anns an sgàthan chunnaic Wild Bill an seinneadair na seasamh mar gum b’ e ìomhaigh a bh’ innte.

“Tarraing do ghunna,” arsa Johnny.

Sheas Wild Bill Hickok far an robh e. Theàrn làmh Johnny gu a chrìos ’s thàinig las à gunna Wild Bill Hickok. Sheall Johnny sìos ri làimh dheis. Bha fuil a’ tighinn aiste ’s a ghunna air tuiteam chun an làir. Ruith e a-mach às a’ bhàr is e a’ cumail grèim air a làimh dheis. Dhùin na dorsan às a dhèidh, a’ gluasad gu luath ’s an dèidh sin gu socair.

“Tha cùisean ceart gu leòr a-nis,” arsa Wild Bill, ’s e a’ cur a’ ghunna air ais na chrìos. Thòisich fear a’ phiàna ri cluich *South of the Border* agus thòisich fear a’ bhàir a’ glanadh an fhiodh. Chuala iad gliong chrùdhan air clach ’s Johnny a’ dèanamh air an Silver X.

A' BHEINN OIR

Bha Carol is Drew a' bualadh post dhan talamh le òrd-mòr. Thug Carol sùil air Drew an-dràsta 's a-rithist. Bha eagal oirre nuair a smaoinich i air an rud a bha i a' dol a dhèanamh. Ach bha stuth aice anns an taigh, rinn i cinnteach à sin. Cha robh i air cadal fhaighinn airson dà oidhche a-nis, agus i a' coimhead, na bruadaran, Drew na laighe air an talamh, marbh, agus Chuck Farrar a' gàireachdainn os a chionn.

“Cùm am post daingeann,” ars ise ri Drew.

“Ceart gu leòr,” ars esan.

Bha Drew beagan na b' òige na i fhèin agus bhiodh i an-còmhnaidh ga dhìon. Bha fios aice gun robh e onorach is dìreach is gaisgeil 's bha eagal oirre gun tarraingeadh e a ghunna air Chuck Farrar 's gun deidheadh a mharbhadh.

“Tha mi duilich,” ars ise fo a guth, agus thug i an t-òrd a-nuas le slacaid air a làimh dheis. Theab e tuiteam leis a' phian.

“Ò, tha mi duilich, tha mi duilich,” dh'èigh i. “'S e mo choire-sa a bh' ann. Cha robh dùil a'm gun robh do làmh fon òrd.”

Bha e a' cur fhiaclan ri chèile leis a' phian.

“Thugainn chun an taighe,” ars ise. Lean e i agus chuir i bann air a làimh a bha a-nise a' fàs dubh is gorm is purpaidh. Bha i a' faireachdainn a' phian na corp fhèin. Cha robh aice ach an aon bhràthair agus cha robh i airson a chall.

10. WALDO

i. Waldo agus Wild Bill

“Tha fhios a’ m,” arsa Wild Bill Hickok, “gur e Chuck Farrar a mharbh Tommy Carter ach dè ’s urrainn dhomh a dhèanamh? Tha fhios a’ m nach robh gunna aige riamh.”

“Ciamar a tha fios agad?” arsa Waldo.

“Bha mi anns an taigh aca glè thric, agus chan fhaca mi gunna ann. ’S e Chuck Farrar a mhurt e ceart gu leòr. Murtair. Chuala mi mu dheidhinn mu thràth ann an Death City.”

“Dè chuala tu mu dheidhinn?” arsa Waldo.

“Gun robh e uabhasach luath le gunna, ach gu robh e an-ìochd-mhor cuideachd. Gum pàigh daoine tòrr airgid dha airson an obair shalach aca a dhèanamh. Dè ma thig cath eadar thu fhèin is esan. Am bi eagal ort?”

“Cha bhi,” arsa Waldo.

“Dè ma thig na Yorstons gu lèir a-steach don bhaile? Tha fhios a’ m gur e sin a th’ air an aire. Ma chuireas iad às dhòmhsa, bidh am baile aca dhaibh fhèin.”

“Cuidichidh mise thu,” arsa Waldo.

ii. Waldo agus a Bhean

An oidhche sin bha a bhean a’ bruidhinn ri Waldo. “Dè tha dùil agad a dhèanamh?”

dh’fhaighnich i dha.

A' BHEINN OIR

“Cha robh gnothach aig Wild Bill an dreuchd ud fhaighinn bho thùs. 'S e mise bhuineas don àite. Chan eil fhios cò às a thàinig e 's rinn iad siorraidh dheth.”

“Cha bhiodh tusa cho math ris,” ars a bhean, 's i na suidhe air beulaibh an sgàthain a' cìreadh a fuil.

“Dè tha thu a' ciallachadh? Bha mi air an dreuchd a dhèanamh cho math ris-san.”

“'S e gealtair a th' annad,” ars a bhean. “Tha fhios agad air a sin. Nam bheachd fhìn bu chòir dhut an dreuchd sin a leigeil dhìot. Bidh thu a' dùsgadh aig meadhan oidhche 's bidh thu 'g èigheach. 'Na marbh mi,' 's bidh thu bog fliuch le fallas.”

“Chan eil sin ceart,” dh'èigh Waldo.

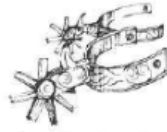
“Tha e ceart. 'S e mi fhìn a tha gad chluinntinn. Ach tha fhios a'm dè th' air cùl seo. Tha thu a' smaoineachadh gum marbh na Yorstons Wild Bill Hickok 's gum faigh thu fhèin a dhreuchd. Tha thu cho soilleir ri glainne.”

“Cha tàinig sin a-steach orm,” arsa Waldo.

“Nach tàinig gu dearbh? Dùin mo dhreasa bho cùlaibh,”

“Ceart gu leòr,” arsa Waldo.

11. JOHNNY, A MHÀTHAIR IS CAROL SUTTON

i. Chan eil annad ach Amadan

Bha a' chailleach fiadhaich nuair a thàinig Johnny dhachaigh 's a sheall i ri a làimh às an robh fuil a' tighinn.

“Thuirt mi riut gun a dhol a-steach don bhàr ud nad aonar,” dh'èigh i ris. “Tha thu gam nàrachadh gun sgur. Chan eil annad ach amadan. Carson nach deach thu a-steach còmhla ri Chuck no ri Larry? Inns sin dhomh.”

“Tharraing e orm gun adhbhar sam bith,” arsa Johnny.

“Chan eil sin ceart. Tha thu ag innse nam breugan a-rithist.”

'S bha a h-aodann a' bòcadh le fearg. “Cho tric 's a shàbhail mi thu bhod amaideas. An nighean a bha siud air do rinn thu ionnsaigh, an t-airgead a chaith thu, chan eil annad ach amadan. A bheil thu gam chluinntinn? Amadan.” Thog i cuip 's theab i a bhualadh anns an aodann leatha.

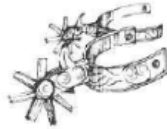
“Cha thuig thu càil; tha thu cho tiugh. Thuirt mi riut nach robh sinn deiseil fhathast airson ionnsaigh a dhèanamh air Wild Bill Hickok, ach feumaidh tusa ùpraid a dhùsgadh. Amadain.” Theich e bhuaipe oir bha fearg mhòr oirre.

“Bho chunna mi thu an toiseach bha rudeigin ceàrr ort. 'S chan ionnsaich thu càil. Tha e cho math dhomh a bhith bruidhinn ri clach. Chan eil thu ann gu lèir, tha sin soilleir. Thusa a' smaoineachadh gum marbhadh tu Wild Bill Hickok. 'S e Larry fhèin an aon mhac a th' agam anns a bheil feum sam bith. Thalla is nìgh thu fhèin,” ars ise ris. Agus thionndaidh i air falbh. Dh'fhàg Johnny i.

'S e an fhèin a bh' aice mu dheidhinn. Bha rudeigin fada

A' BHEINN OIR

ceàrr air, fiù 's bho bha e òg. Bha e sia bliadhna a dh'aois mus do thòisich e air bruidhinn ceart agus aig an àm sin bhiodh e a' tighinn a-mach le facail neònach nach cuala duine riamh. Bhiodh a' chlann eile a' fanaid air, oir bha e cho slaodach, 's bhiodh iad a' cluiche chuilbheartan air. Aig seachd bliadhna a dh'aois thòisich cop a' tighinn às a bheul. Bha fuath aige do Larry oir bha e a' smaoineachadh gur e fhèin, am mac as sine, a bu chòir an rains fhaighinn nuair a bhàsaicheadh a mhàthair ach bha amharas aige gur e Larry a gheibheadh i. Cha robh a mhàthair a' tuigsinn ciamar a thug i amadan coltach ris don t-saoghal. Bhiodh i 'g ràdh uaireannan, “Bha a' ghriùlach air nuair a bha e òg, 's math dh'fhaoidte gur e sin a mhill inntinn.”

ii. Beachd Johnny

Nuair a dh'fhàg Johnny a mhàthair, bha e a' faireachdainn tàmailteach is feargach. Dh'fheumadh e rudeigin a dhèanamh gus am faigheadh e coibhneas bhuaipe a-rithist. Chaidh e air an each 's mharcaich e a-mach gu rains nan Suttons.

Chunnaic e mu dheireadh Carol ag obair air feansa, a' bualadh phost le òrd mòr, trom. Chuir e iongnadh air gun robh i na h-aonar, ach bha e toilichte gun robh. Cha robh e air nighean a-riamh fhaicinn cho bòidheach ri Carol no cho comasach.

Thàinig an smuain a-steach air, “Nam b' urrainn dhomh toirt air Carol mo phòsadh, dh'fhaodadh mo mhàthair an rains fhaighinn gun ùpraid sam bith.” 'S e beachd mìorbhaileach a bha siud ceart gu leòr. Ò, bhiodh a mhàthair uabhasach toilichte 's cha b' urrainn do dhuine a ràdh tuilleadh gur e amadan a bh'

JOHNNY, A MHÀTHAIR IS CAROL SUTTON

ann. 'S carson nach pòsadh i e? 'S e a bha eireachdail agus cha robh airgead aig Carol no aig a bràthair. Bha an smuain mìorbhaileach, dìreach mar a' ghrian a' briseadh tro cheò. "Tha thu an seo fhathast," ars esan rithe.

Cha do fhreagair i e.

"Thàinig e a-steach orm," ars esan, "gu bheil dòigh ann a chumadh tu an rains seo."

Sheall i ris le a sùilean gorma. Bha beagan gaoithe ann is a lèine uaine a' gluasad innte. Thàinig smuain eile thuige. Nam pòsadh iad, dh'fhaodadh iad fuireach air an rains seo fhèin. "Uill," ars esan, "chan eil mi bochd. Agus tha rains mhòr a' tighinn thugam nuair a bhàsaicheas mo mhàthair. Thàinig e a-steach orm, thàinig an smuain thugam, nam pòsadh an dithis againn..."

Agus thòisich i ri gàireachdainn 's chan fhaigheadh i air sgur. Bha a gàire a' briseadh sàmhachd na maidne.

"Thusa?" ars ise, agus thòisich i ri gàireachdainn a-rithist.

"Seadh," ars esan. "Dè tha ceàrr air a sin?"

Theab e ionnsaigh a dhèanamh oirre, ach bha fhios aige nach còrdadh sin ri a mhàthair, agus le a gàire na mhac-talla na chluasan, thill e dhachaigh. Ò, abair gun robh e feargach an uair sin. Nam biodh Drew air a bhith faisg air, bhiodh e air a mharbhadh. Bha fhios aige gun robh an dithis ceangailte ri chèile. Ò, bhiodh e air a mharbhadh ceart gu leòr. Nam biodh Drew marbh is ise na h-aonar, bhiodh cùisean atharraichte. Dè dhèanadh boireannach is i na h-aonar air rains?

Thachair Chuck Farrar ris nuair a bha e air a shlighe dhachaigh agus dh'inns e dha mar a thachair. "Cò ise co-dhiù?" dh'èigh e. Dh'èist Chuck ris gu cùramach.

"Tha thu ceart," ars esan. "Chan eil duine air an rains cho

A' BHEINN OIR

eireachdail riut no cho comasach. Agus tha dùil agad ri airgead mòr cuideachd nuair a bhàsaicheas do mhàthair.”

Bha Chuck ga thuigsinn ceart gu leòr. Agus cha robh duine ann cho luath le gunna ri Chuck. Bha Chuck ag èisteachd ris. Bha Chuck ga thuigsinn. Caraid math a bh' ann an Chuck. Cha robh e uair sam bith feargach, bha e an-còmhnaidh sèimh, bha e an-còmhnaidh a' gàireachdainn. Nam b' urrainn dha fhèin a bhith coltach ri Chuck...

“Nì sinn rudeigin mu dheidhinn,” arsa Chuck ris. Agus bha Johnny uabhasach toilichte. Dhèanadh Chuck rudeigin mu dheidhinn ceart gu leòr.

12. MIANN AN ÒIR

i. Turas Will Bill Hickok chun na Beinne

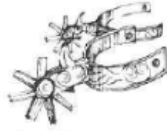
Bha gach nì sàmhach nuair a thug Wild Bill Hickok turas a-mach chun na beinne. Bha cuideigin air a bhith a' cladhach innte ceart gu leòr. 'S e seo a bh' air cùlaibh na cùise. An t-òr. Dhèanadh daoine mòran airson òr. Bha cuimhn' aig air bailtean anns an robh e uair 's an t-òr a' cur dhaoine às an ciall. Bha an t-òr coltach ri tinneas, ri fiabhras. Mharbhadh daoine a chèile air a shon. Agus bha fhios aige gun dèanadh Cailleach Yorston sin. Nuair a bha an duine aice beò, bha e ga ceannsachadh. Ach bho bhàsaich e, 's bho thàinig Chuck Farrar, bha i air fàs miannach air talamh 's a-nis air òr. Agus a mac Johnny cho amaideach. Bha e fortanach nach do mharbh e e, no bhiodh cùisean tòrr na bu mhiosa na bha iad mu thràth. An t-òr. Bha e a' deàlradh fo sholas na gealaich, 's coltas cho neo-chiontach air.

“Theab mi fhìn an tinneas a ghlacadh uair,” arsa Wild Bill ris fhèin, “ach dh'fhàg mi am baile mus do thachair e.”

Beinn an Òir. Thigeadh fuil na cois, bha sin cinnteach. Bha e cinnteach gum biodh cath ann.

A' BHEINN OIR

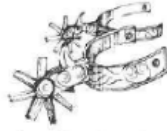

ii. Plana Chuck

Mar a thàinig an smuain gu Johnny nuair a chunnaic e Carol, thàinig smuain bhòidheach cuideachd gu Chuck nuair a dh'fhàg e Johnny, 's e na laighe anns an leabaidh an oidhche sin fhèin. Bha a' ghealach a' deàlradh a-steach air an rùm anns an robh e 's i coltach ri clach mhòr òir. Thionndaidh e an smuain bho thaobh gu taobh na inntinn, ach cha robh e a' faighinn beàrn innte. An dèidh sin nach fhaodadh e fhèin a' chailleach a phòsadh agus an rains fhaighinn? An dèidh dha a pòsadh, dh'fhaodadh tubaist air choreigin tachairt dhi, nach fhaodadh? Bhiodh i a' marcachd glè thrìc 's nach fhaodadh i tuiteam tarsainn air creig?

Bha e sgèth de ghunnaireachd, bha e sgèth de shiubhal. Ach aon chath eile, agus b' e sin an cath mu dheireadh. Cha tàinig na daoine a mharbh e a-steach air, bha iad marbh 's cha thilleadh iad tuilleadh. An latha a thàinig e don rains seo air tòir obair, bha rudeigin anns an àile ag ràdh ris, "Cha ghluais thu à seo. Anns an àite seo nì thu d' fhortan." Agus nuair a fhuair e lorg air an òr, agus a dh'inns e don chaillich mu dheidhinn, bha fhios aige gun robh i cho sanntach ris fhèin. Dh'èirich an smuain air a bheulaibh mar nathair. Nathair òir.

Agus seach nach robh murt a' cur dragh air, thuit e na chadal a-rithist cho neo-chiontach ri leanabh.

iii. Larry a' cur Cuideam air Frank

“Dè tha a' tighinn riutsa anns na làithean seo?” arsa Larry ri Frank.

“Chan eil càil a' tighinn rium,” fhreagair Frank.

“Tha thu uabhasach sàmhach. Bho ghoid Tommy Carter an crodh. Chan eil thu a' smaoinichadh gun robh e neo-chiontach, a bheil?”

“Chan eil,” arsa Frank.

“Cuimhnich,” arsa Larry, “gur e seo do theaghlach. Tha thu ro thrìc còmhla ri Chet. A bheil esan a' cur smaointean nad cheann?”

“Chan eil e 'g ràdh càil rium mu dheidhinn Tommy Carter,” arsa Frank.

“Tha mi 'n dòchas nach eil. Tha mi a' coimhead nach eil e a' dèanamh ionnsaigh air Wild Bill Hickok. Nuair a thàinig e seo an toiseach, cha robh càil na cheann ach gum feumadh e Wild Bill Hickok a mharbhadh. 'S ann a tha mi a' smaoinichadh gur e seòrsa de fhear-brathaidh a th' ann. Chan eil fhios againn air mòran mu dheidhinn, a bheil?”

“Chan eil,” dh'aidich Frank.

“Uill, 's e thusa a thug an seo e. Feuch am faigh thu a-mach tuilleadh mu dheidhinn. Bu chòir dhut a thoirt a-steach dhan bhaile agus cantainn ris, “Tarraing air Wild Bill Hickok mar a gheall thu. 'S gheibh sinn a-mach an e fear-brathaidh a th' ann no nach e. Cuimhnich – tha thu air cùl do theaghlach no chan eil. A bheil thu gam thuigsinn?”

“Tha mi gad thuigsinn.”

A' BHEINN OIR

“Frank,” arsa Larry, 's e dol a-null thuige agus a' cur a ghàirdein mu amhaich. “Cha do rinn sinn càil ceàrr. Dh'fheuch Tommy ri Chuck a mharbhadh nuair a fhuair Chuck a-mach mu dheidhinn a' chruidh. Tha sin soilleir gu leòr, nach eil?”

“Tha.”

“Chan eil thu a' dol a chur srainnsear air thoiseach air do theaghlach fhèin, a bheil? 'S tha fhios agad gun do tharraing Wild Bill Hickok 's gun do leòn e Johnny.”

“Sin a tha Johnny ag ràdh.”

“Dè tha thu a' ciallachadh leis na facail sin?”

“Chan eil càil. Tha mi 'g ràdh gur e sin a tha Johnny ag ràdh.”

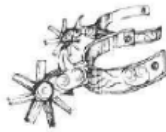
“Uill, sin mar a thachair. 'S mise do bhràthair agus 's e Johnny do bhràthair. Tha mi cinnteach gu bheil Chet a' cur smuaintean nad cheann. Cuimhnich an rud a thuirt mi riut.”

“Cuimhnichidh.”

'S le sin dh'fhàg Larry e. Ach bha Frank cinnteach nach e Wild Bill a tharraing air Johnny. Carson a dhèanadh e sin?

'S cha robh Johnny cho math ris an t-siorraidh leis a' ghunna.

Bha a bhroilleach troimh-a-chèile le amharas is le eagal. Bha ceò air a thuigse, agus bha e a' faireachdainn mar gum biodh coltas tàirneanaich anns an àile.

iv. Chuck a' cur Eagal air Larry

“An robh fhios agad,” arsa Chuck ri Larry, “gun robh Johnny a' sealltainn air Carol Sutton?”

“Ò? Cha robh fhios a'm air a sin. Dè thug air sin a dhèanamh.”

“Chan e sin an gnothach. Tha mi cinnteach nach còrd e ri

MIANN AN ÒIR

Drew, a bràthair.”

“Dh’inns Johnny seo dhut?”

“Thuirt e rium gun do mhaoidh Drew air, ’s thuirt e ris gun a dhol an taobh ud a-chaidh tuilleadh.”

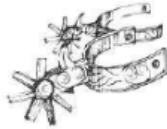
“Uill, can ris gun sin a dhèanamh. Bha mi a’ bruidhinn ri Frank an-dràsta fhèin. Chan eil mi cinnteach mu dheidhinn-san.

Chan eil e a’ creidsinn gun robh gunna aig Tommy Carter.”

“A bheil e a’ cur breug orm?” arsa Chuck ann an guth cunnartach.

“Ò chan eil mi a’ smaoinichadh gu bheil e ’g ràdh sin idir.”

Bha seòrsa de eagal air Larry ro Chuck oir bha fhios aige gur e murtair a bha ann. Agus bha e a’ coimhead cuideachd gun robh e domhainn na nàdar. Bha e an-còmhnaidh a’ togail chuilbheartan na inntinn. An dùil an robh e airson an rains fhaighinn? An e siud a bha na rùn? Cha chuireadh e càil seachad air. Agus bha e an-còmhnaidh mu chuairt a mhàthar. ’S cinnteach nach pòsadh i a-rithist. Agus nuair a thàinig an smuain a-steach air, thàinig gaoir air a chridhe.

v. Carol is Drew

“Ciamar a tha do làmh?” arsa Carol ri Drew.

“Tha thu a’ coimhead.”

Bho dh’fhuirich e am broinn an taighe, bha e uabhasach droch-nàdarrach.

“Tha mi duilich gun do thachair e. Thuirt mi sin riut mu thràth.”

“Ò, tha fhios a’ m nach e do choire a bh’ ann,” arsa Drew, “ach

A' BHEINN OIR

tha mi a' faireachdainn gun fheum. Dè ma thachras càil?"

"Dè tha a' dol a thachairt?"

"Chan eil fhios. Ach tha mi cinnteach gu bheil rudeigin a' dol a thachairt. Carson a thàinig Johnny a bhruidhinn riut? Nam bithinn slàn, bhithinn air a ruagadh, air a ruagadh."

"Ò, an t-amadan sin. Tha fhios agad nach eil càil agam mu dheidhinn."

"Uill, aon rud, tha mi cinnteach gu bheil e às a chiall," arsa Drew.

"Cùm thus' air falbh bhuithe fhad 's a tha do làmh mar a tha i. Fuirich aig an taigh gus am fàs do làmh nas fheàrr."

"Dè tha thusa a' dol a dhèanamh?"

"Uill, tha cho math dhomh leantainn orm leis na puist a thogail."

13. AN DÀRNA MURT

i. Waldo agus Chuck

Nuair a chuir Chuck Farrar fios air – le fear de na *cowboys* air an rains – thuig Waldo gur e seo an cothrom a bha e a’ lorg. Bha Chuck a’ cantainn ris, smaoinich e, “Cuir às do Wild Bill Hickok ’s bidh thu fhèin nad shiorraidh.” Bha Waldo a’ tuigsinn seo cho soilleir ri càil. Agus bha an rùn air a bhith na inntinn. Bha gràin aige air Wild Bill Hickok a chionn ’s gun robh Wild Bill na bu ghaisgeile na e fhèin. Bha fhios aige gun robh Wild Bill a’ dèanamh tàire air.

“Tha an uair air tighinn,” arsa Waldo ris fhèin, agus bha e ga fhaicinn fhèin mar shiorraidh, leis an rionnaig airgeadaich air a bhroilleach. Co-dhiù, nan tigeadh tubaist, chuidicheadh Chuck e. Bha Chuck làidir is luath ’s cha robh eagal air ro dhuine sam bith, eadhon Wild Bill fhèin.

“Tha rudeigin a’ dol a thachairt,” ars esan ris fhèin, ’s e a’ marcachd don Silver X. “Tha stoirm a’ dol a bhriseadh.” Mharcaich e seachad air na creagan agus chunnaic e cactus a’ fàs mun cuairt air le blàthan dearga orra. “Chan eil fhios nach eil mo bheatha a’ dol a dh’atharrachadh,” arsa Waldo ris fhèin. Bha Chuck a’ feitheamh ris air cùl creig.

“Tha mi toilichte gun tàinig thu,” ars esan le gàire. “Tha obair air thoiseach oirnn,” agus bhruidhinn e airson ùine ri Waldo.

A' BHEINN OIR

ii. Chuck agus Johnny

Nuair a dh'fhàg e Waldo, chaidh Chuck air tòir Johnny. Thuirt e ris, “Nam bithinn-sa nad àite, tha aon rud cinnteach, cha leiginn don nighinn ud amadan a dhèanamh dhìom. Carson nach pòsadh i thu? Tha thu cho eireachdail ri duine sam bith eile anns an àite seo. Tha mi cinnteach gun do smaoinich i air an sin bho dh'fhàg thu i 's gu bheil i air a h-inntinn atharrachadh. Co-dhiù tha fhios agad mar a tha na boireannaich, chan aontaich iad air a' chiad iarrtas. Agus mura pòs i thusa, cò eile a tha i a' dol a phòsadh?”

“Tha thu ceart,” arsa Johnny.

Bha fhios aig Chuck air a h-uile càil. Bho thàinig e an toiseach chun an rains, bha meas mòr aig Johnny air. Bha Chuck na bu làidire na Larry, no a mhàthair. Cha robh càil a chuireadh eagal air Chuck. Seall ris an-dràsta fhèin, na shuidhe cho ciùin air each, 's a' ghrian a' lasadh air a ghunna. “Thugainn,” arsa esan ri Chuck. Lean Waldo iad gu socair. Bha e a' fuireach beagan air an cùlaibh mar a thuirt Chuck ris.

iii. Na Chunnaic Carol

Chunnaic Carol iad a' tighinn air an socair, dithis an toiseach, 's fear eile beagan air an cùlaibh. Cha robh i a' tuigsinn cò iad. Lean i iad le a sùilean 's an t-òrd na làimh. Bha iad pìos math bhuaipe. 'S cinnteach nach e Johnny a bha seo a' tilleadh? 'S cinnteach nach robh e cho dàna, cho gòrach. Bha fhios aig a h-uile duine gun robh e às a chiall, ach 's cinnteach gun do rinn i soilleir dha nach robh i a' faireachdainn càil ach fuath dha.

AN DÀRNA MURT

Agus an uair sin, thachair nì annasach agus eagalach, chunnaic i fear a' toirt a-mach gunna 's a' marbhadh an fhir eile bho chùlaibh. Agus nuair a chunnaic i sin, thàinig eagal mòr oirre is leum i air a h-each 's rinn i cho luath 's a b' urrainn dhi air an taigh, far an robh Drew.

Chaidh i a-steach an doras mar ioma-ghaoth 's thuirt i ris, “Tha rudeigin ceàrr. Tha mi a' dol air tòir Wild Bill Hickok. Fuirich thusa far a bheil thu agus glas an doras. Bidh mi cho luath 's as urrainn dhomh.” (Bha fhios aice nach b' urrainn Drew marcachd le *sling* air a ghàirdean).

“Fuirich am broinn an taighe gus an till mi,” dh'èigh i a-rithist. “Tha cunnart mòr mun cuairt oirnn.”

Fhad 's a bha i a' marcachd, bha i a' smaoineachadh, cò an dithis a bha siud? Mharbh aon fhear am fear eile. Ach cò iad? Agus dh'fhairich i gaoir – bha cunnart gun ainm a' tighinn na b' fhaisge.

Mharcaich i cho luath 's a b' urrainn dhi. “Ò, tha mi 'n dòchas gu bheil Wild Bill na oifis,” ars ise rithe fhèin. 'S thòisich i a' bruidhinn ris an each. “Siuthad ma-tha, nas luaithe, nas luaithe. Feumaidh sinn a bhith luath.”

iv. Breugan

Sheall Waldo sìos ri corp Johnny. Bha toll na dhruim 's an fhuil a' dòrtadh às fhathast.

“Tha fhios agad dè dh'fheumas tu ràdh,” arsa Chuck ris. “S e Drew a rinn seo. Bha e a' smaoineachadh gun robh Johnny a' dol a chur dragh air a

A' BHEINN OIR

phiuthar agus mharbh e e. Chunna tu e a' tachairt, nach fhaca,”
ars esan ri Waldo.

“Chunnaic,” arsa Waldo. Ach bha e air chrith leis an eagal.

“Ach dè bha mise a' dèanamh an seo? Dè chanas mi ri Wild
Bill?”

“Can ris gun robh thu a' leantainn Johnny, 's eagal ort gum
marbhadh e cuideigin às dèidh mar a thachair le Wild Bill.

Cuimhnich. Seo do chothrom. Bidh thu nad shiorraidh a
dh'aithghearr. Ach feumaidh mise a dhol a dh'innse seo don
chaillich. Thèid i às a ciall.”

14. CHUCK IS WILD BILL

i. Carol ann an Oifis Wild Bill

“Tha cuideigin marbh,” arsa Carol ’s i a’ tighinn a-steach do dh’oifis Wild Bill. “Cuideigin eile marbh.”

“Suidh sìos,” arsa Wild Bill. “Dè tha ceàrr? Tha giorrad analach ort.”

“Chan eil tìd’ againn suidhe sìos. Chunna mi... Chunna mi dithis dhaoine air an fhearann againn. ’S thug an dàrna fear a-mach gunna ’s mharbh e am fear eile bho chùlaibh. Chunna mi e cho soilleir ri càil.”

“’S chan eil fhios agad cò a th’ ann?”

“Chan eil.”

“Uill,” arsa Wild Bill ann an guth sèimh, “tha cho math dhuinn falbh. Càit a bheil do bhràthair?”

“Tha e aig an taigh. Bha tubaist aige le òrd, o chionn latha no dhà, ’s chan urrainn dha obair no marcachd. Bhuail mi an t-òrd air gun fhiost’. Air a làimh dheis.”

Thug Wild Bill sùil thuigseach oirre. “Rinn thu glè mhath,” arsan esan. Nighean bhòidheach, chomasach, na lèine uaine ... Nam biodh e beagan na b’ òige ... Ach cò bha seo a chaidh a mharbhadh a-nis? Bha eagal air an toiseach gur e Drew a bh’ ann. Ach a-nis cha robh fhios aige. ’S cha robh sgeul air Waldo na bu mhotha. Cha robh e faisg nuair a bha feum air. An truaghan reamhar.

ii. A' Chailleach agus Chuck

“Dè tha ceàrr?” ars a’ chailleach nuair a thàinig Chuck a-steach.

“Tha naidheachd agam ... feumaidh tu a bhith làidir.”

“Inns dhomh.”

“Tha ... tha Johnny marbh.”

“Marbh?”

“Seadh.”

“Ciamar a thachair e?”

“Uill, cho fad ’s is aithne dhomh, chaidh e gu rains nan Suttons, an dèidh dhomh casg a chur air. Tha fhios agaibh gun robh e dèidheil air an nighinn, agus fhuair sinn an corp aige air an fhearann aice. Chaidh a mharbhadh... bho chùlaibh.”

“An e an nighean a rinn e?”

“Dh’fhaodadh gur e a bràthair. Tha mi cinnteach gur e a bràthair. Chunna mi fhèin is Waldo fear a’ dèanamh air an taigh le gunna.”

“Waldo?”

“Bha e còmhla rium nuair a thachair e.”

Chuir e iongnadh air Chuck na dèir a thàinig gu a sùilean. Chan fhac’ e i a-riamh a’ gal gu seo fhèin. Ach cha robh fhios aig Chuck an gaol a bh’ aice air Johnny, an truaghan leanaimh, nach bruidhneadh ceart, a bha lapach is slaodach na dhòighean. Agus sin mar a chunnaic i e fad a bheatha.

“Thugainn,” ars ise, ag èirigh gu a casan gu slaodach.

Bha a h-aodann cho cruaidh ri cloich, coltach ri aodann Innseanach Dearg a tha a’ cuimseachadh le saighead.

CHUCK IS WILD BILL

iii. Cruinn timcheall air Corp Johnny

Nuair a ràinig Wild Bill is Carol an t-àite far an robh an corp, bha a' chailleach is Frank is Larry is Chet is Chuck is Waldo a' feitheamh riutha.

“Tha thu math air cuirp a lorg,” arsa Wild Bill ri Chuck a bha na shuidhe gu socair air each, na aodach àbhaisteach dubh. Bha fiamh a' ghàire air aodann mar a b' àbhaist cuideachd. “Tha mi a' coimhead gu bheil Waldo an seo. Dè bha thusa a' dèanamh an seo?”

“Thàinig e a-steach orm turas a thoirt a-mach gus am faicinn ciamar a bha Johnny bho tharraing e ort. Bha eagal orm gun tachradh rudeigin.”

Bha fallas a' sruthadh sìos aodann, 's an-dràsta 's a-rithist, bha e a' tiormachadh aodann le nèapaigear.

“Uh huh,” arsa Wild Bill. “Dè thachair an seo?”

“Chunna sinn fear a' losgadh air Johnny bho chùlaibh 's an dèidh sin chaidh an duine a-steach don taigh ud,” arsa Chuck. Nach eil sin ceart, a Waldo?”

“Tha ... Sin dìreach mar a thachair.”

“S tha e ann fhathast, a bheil?” arsa Wild Bill. “Tha sibh a' smaoinichadh gur e Drew a bh' ann.”

“Cò eile a bhiodh ann?” ars a' chailleach. “Mharbh e mo mhac. Air do sgàth-sa,” ars ise ri Carol.

“Air mo sgàth-sa?”

“Seadh. Bha thu a' feuchainn ri a phòsadh gus am faigheadh tu an Silver X. Ach cha robh mise a' dol a dh'fhàgail an rains aig Johnny.”

A' BHEINN OIR

Bha crios is gunnaichean oirre mar a bhiodh air fireannach, 's bha a h-aodann dearg leis an droch nàdar.

“Thèid mi air tòir Drew,” arsa Wild Bill. “Fuirichibh far a bheil sibh!”

Chaidh e a-null chun an taighe 's ghnog e air an doras.

“Drew,” dh'èigh e. “'S e Wild Bill Hickok a tha seo. Thig a-mach.”

An ceann ùine thàinig Drew a-mach. Bha *sling* mun cuairt a ghàirdein dheis.

“Dè tha ceàrr?” ars esan.

“Lean mise,” arsa Wild Bill.

“A bheil sibh a' coimhead seo,” ars esan ris a' bhuidheann?

“Chan urrainn do Drew gunna a chleachdadh ann.”

“Chì sinn,” arsa Chuck, a' togail a ghumna agus a' marcachd far an robh Drew. Thug e a-nuas air a ghàirdean dheas e.

Leig Drew sgreuch às.

“Cuir sìos an gunna sin,” arsa Wild Bill ann an guth cruaidh.

“Cuir sìos e anns a' bhad.” Sheall e fhèin is Chuck ri chèile airson ùine, ach mu dheireadh chuir Chuck an gunna air ais don chrios.

“Uill, mura b' e Drew a bh' ann, 's e Carol a bh' ann,” arsa Waldo. “Tha mi cinnteach gun aithne dhi gunna a chleachdadh.”

“Tha mi a' dol a thoirt Drew is Carol a-steach còmhla rium,” arsa Wild Bill, “agus chan eil mi airson gun gluais duine. A bheil sibh a' tuigsinn?”

Bha Chuck a' gàireachdainn a-nis gu fosgailte, coltach ri beathach air beulaibh creach.

“Uill, Waldo, a bheil thu a' tighinn còmhla rium?” arsa Wild Bill.

CHUCK IS WILD BILL

Thug Waldo sùil air Wild Bill agus thuir e, “Tha e cinnteach gur e aon dhiubh a mharbh e. Cha robh duine eile an seo a’ dol ga mhurt.”

“Cha b’ e sin a thuir mi riut, Waldo, ach a bheil thu a’ tighinn còmhla rium?”

Thug Waldo sùil air Chuck, ach lean e Wild Bill agus dh’fhalbh an ceathrar, Drew fhathast geal leis a’ phian, air an aon each ri Wild Bill.

“S tha mi an dòchas,” arsa Wild Bill ’s e a’ sealltainn ri Chet, “nach eil duine agaibh airson duine againn a mharbhadh bhon chùlaibh.”

iv. Àm Chet air Tighinn

Sheall am buidheann às dèidh an fheadhainn a dh’fhàg. Mu dheireadh thuir Larry ri Chet, “Tha d’ àm air tighinn.”

“M’ àm?”

“Seadh. Thug Frank an seo an obair seo dhut. Dh’ith thu ar biadh, ’s laigh thu nar leabaidh. Tha fhios againn gun do mharbh aon den dithis ud ar bràthair, ach tha Wild Bill a’ dol gan dìon. ’S tha thusa an-còmhnaidh ag ràdh mar a tha thu a’ dol a mharbhadh Wild Bill. Fhad ’s a bhios e beò, chan fhaigh na Yorstons ceartas. Tha e air taobh nan *squatters*, tha sin cinnteach. ’S chan eil fhios nach eil e ann an gaol ris an nighinn ud.”

“Tha e ceart,” ars a’ chailleach. “Chan eil sinn a’ dol a dh’fhaighinn ceartas bhuithe. An cuala sibh mi?” Agus bha a guth mar sgreuch faoileig.

“Agus rud eile,” arsa Larry, “chaidh d’ athair fhèin a

A' BHEINN OIR

mharbhadh bho chùlaibh 's thachair an aon rud do Johnny. Tha fhios agad nach robh duine an seo a mharbhadh e. Thoir am baile ort.”

“Ceart,” arsa Chet.

“Bheir sinn uair a thìde dhut 's mura bi thu air tilleadh, thèid sinn fhèin a-steach don bhaile.”

“Ceart,” arsa Chet a-rithist.

Nuair a dh'fhàg Chet, thuirt Larry ri Chuck, “Cumaidh an teaghlach a-mach à seo, mas urrainn dhuinn. Ma mharbhas Chet e, chan urrainn dhaibh a' choire a chur oirne.”

“Tha thu innleachdail,” arsa Chuck ris. “Cha robh mi a' smaoineachadh gun robh thu cho innleachdail.”

Thug iad an corp leotha 's thàinig na deòir a-rithist gu sùilean na caillich. “Mo thruaghan bochd,” ars ise. “Mo thruaghan bochd. Tha cuimhn' a'm nuair a bha thu nad leanabh.”

Ach à broinn na beinne bha an t-òr fhathast a' deàrrsadh.

15. DEPUTAIDH ÙR

i. Ann an Oifis Wild Bill

Nuair a thàinig Chet a-steach don oifis, bha Wild Bill is Carol is Drew a' feitheamh ris.

“Chan eil mi 'g iarraidh fhaicinn,” arsa Carol. “Dè tha e a' dèanamh an seo? Tha e a cheart cho dona ris a' chòrr.”

Agus dh'èirich i, 's dùil aice an oifis fhàgail, a sùilean gorma a' lasadh le fearg.

“Ò, chan eil fhios a bheil sin ceart,” arsa Wild Bill ann an guth sèimh.

“Chan eil ann ach murtair,” arsa Carol. “Thàinig e fhèin is na Yorstons don rains agus cha do chuir e nan aghaidh.”

“Uill,” arsa Wild Bill, “tha mi duilich mu dheidhinn sin, ach 's e seo mac mo bhràthar. 'S e mi fhìn a chuir air a shon.”

Sheall Drew is Carol ri chèile.

“Mac do bhràthar,” arsa Carol le iongnadh.

“Seadh. Bha fhios agam gun robh feum agam air cuideachadh, 's bha fhios agam cuideachd nach fhaighinn cuideachadh bho Waldo. Tha e airson mo dhreuchd fhaighinn agus 's e gealtair mòr a th' ann. Co-dhiù, rinn mi fhìn is Chet ann an seo sgeulachd suas gun do mharbh mi athair. Bha fhios a'm gum faigheadh na Yorstons a-mach mu dheidhinn seo uaireigin. Bha mi a' faireachdainn cuideachd gun robh cath a' dol a thachairt bho thàinig Chuck Farrar chun an rains. Chuala mi mu dheidhinn roimhe. 'S bha fhios a'm gur e murtair a bh' ann. Ach tha Chet an seo luath leis a' ghunna, 's e mo bhràthair fhèin a theagaisg e. 'S a-nise, 's fheàrr dhuinn beagan bìdh a

A' BHEINN OIR

ghabhail. Chan fhada gus an tig iad, nuair a chì iad nach eil Chet a' tilleadh.”

“Bha mi uabhasach duilich nach b' urrainn dhomh càil a dhèanamh,” arsa Chet ri Carol. “Ach cha robh mi airson gum biodh fios aig duine mum dheidhinn. Tha mi an dòchas gun toir thu maitheanas dhomh.”

“Dh'fhaodadh tu bhith air innse dhomh,” arsa Carol.

“Cha robh cothrom agam air sin a dhèanamh,” arsa Chet.

“Ceart gu leòr. Uill, faodaidh tu mo chuideachadh leis a' bhiadh,” arsa Carol, a' crathadh a fuil.

“Tha aon rud agam ri ràdh,” arsa Wild Bill.

“Nuair a thig iad, thèid mi fhìn is Chet a-mach. Fuirichidh tusa is Drew anns an oifis. A bheil sibh a' tuigsinn?”

Cha robh Drew airson sin a dhèanamh idir, ach thuirt Wild Bill ris gum biodh e anns an rathad, agus dh'aontaich e mu dheireadh.

“Nuair nach tig Chet, bidh iad a' smaoinichadh gun do mharbh mi e,” arsa Wild Bill. “Agus thig iad an uair sin-Frank is Chuck is Larry is a' chailleach agus, 's math dh'fhaoidte Waldo.”

“Aidh,” arsa esan a-rithist. “'S e Chet mac mo bhràthar. 'S e siorraidh a tha nam bhràthair cuideachd. Bha Chet ga chuideachadh, ach tha barrachd feum agamsa air na th' aig athair a-nis.”

ii. Air ais air an Silver X

“Tha e soilleir nach eil e a' dol a thilleadh,” arsa Larry an ceann ùine.

DEPUTAIDH ÙR

“Tha mi ’n dòchas nach do mharbh Wild Bill e,” arsa Frank.

“Cha do mharbh na...” arsa Chuck Farrar, ann an guth nimheil.

“Cha robh earbs’ agam ann bho thùs. Chan eil mi a’ creidsinn gun do mharbh Wild Bill athair a-riamh.”

“Uill,” arsa Larry ri Frank, “a bheil thu a-nise a’ dol a ghabhail taobh do theaghlaich?”

“Tha,” arsa Frank.

“Tha thid’ againn falbh,” arsa Chuck. Agus bha a shùilean a’ lasadh le solas a’ mhurtair.

“Thugainn ma-tha,” ars a’ chailleach. “Tha thid againn cuir às don t-siorraidh ud. Chan fhaigh sinn a-chaidh ceartas bhuaithe.”

Chaidh iad air na h-eich agus thog iad orra don bhaile.

iii. Waldo air a chur dhan Phrìosan

“Chan fhada gus an tig iad a-nis,” arsa Wild Bill. “Nuair a thig iad a-nuas an t-sràid, thèid sinn a-mach gan coinneachadh.”

“A bheil thu a’ smaoinichadh gur e sin bu chòir dhuinn a dhèanamh,” arsa Chet.

“Chan urrainn dhuinn an còrr a dhèanamh,” arsa Wild Bill.

“Chan eil sinn airson gum faigh iad grèim air Carol is Drew. Agus chan eil fhios càit a bheil Waldo.”

Ach aig am àm seo fhèin, thàinig Waldo a-steach don oifis, a’ sealltainn mun cuairt air.

Chunnaic e Chet a’ bruidhinn ri Wild Bill agus thuirt e, “Dè tha a’ dol air adhart an seo?”

“Waldo,” arsa Wild Bill, ann an guth sàmhach, “seo mac mo

A' BHEINN OIR

bhràthar, Chet. 'S e esan cuideachd mo dheaputaidh ùr.”

“Dè thuirt thu?” arsa Waldo 's e a' coimhead mar bhailiùn a bha air briseadh.

“Mo dheaputaidh ùr,” arsa Wild Bill. “Cuir dhìot do ghunna, Waldo, agus thoir dhomh an rionnag sin. An cuala tu mi? Bha thu a' smaoineachadh gun robh thu a' dol a dh'fhaighinn mo dhreuchd 's bha thu a' cuideachadh Chuck Farrar, murtair ainmeil. Tha do latha seachad. Agus, rud eile, 's e a' bhreug a dh'inns thu nuair a thuirt thu gur e Drew a mharbh Johnny. Tha thu a' coimhead gu bheil *sling* air a ghàirdean. Tha mi a' dol gad chur ann an cealla anns a' phrìosan. A-steach leat.” Bhrùth e Waldo a-steach don chealla agus thionndaidh e an iuchair mhòr iarainn air.

“Tha thu a' smaoineachadh gu bheil thu cho tuigseach,” dh'èigh Waldo, “ach chan eil fhios agad mu dheidhinn an òir anns a' bheinn. Dh'inns Chuck dhòmhsa mu dheidhinn.”

“Tha fhios a'm mu dheidhinn,” arsa Wild Bill.

“'S e Chet a dh'inns dhomh mu dheidhinn. Thuirt Chuck riut gum faigheadh tu do chuibhreann den òr. Amadain bhoichd. Bhiodh e air do mharbhadh-sa cuideachd nuair a thigeadh àm iomchaidh.”

“Marbhaidh iad thu,” arsa Waldo 's deàirean na feirg a' tighinn gu a shùilean coltach ri leanabh tiugh, reamhar. “Tha mi 'n dòchas gum marbh iad thu.”

“Chì sinn sin,” arsa Wild Bill ann an guth sèimh. “Chì sinn. Ach aon rud cinnteach, cha tig thusa às a' phrìosan sin. Chan eil fhios nach e thu fhèin a mharbh Johnny. Ach mas e Chuck Farrar a mharbh e, chleith thu am murt.”

16. AN T-SABAID MHÒR

i. Am Meadhan na Sràide

Bha am baile sàmhach nuair a mharcaich na Yorstons sìos an t-sràid. Bha daoine air faighinn a-mach mu dheidhinn bàs Johnny (chan e gun robh mòran aca mu dheidhinn). Thàinig Chuck is Larry is Frank an toiseach is a' chailleach air an cùlaibh. Cha robh càil ri chluinntinn ach gliong nan each. An-dràsta 's a-rithist chitheadh iad sùilean dhaoine no bhoireannaich 's iad a' sealltainn a-mach bho chùl chùrtairean. Bha am fear-adhlacaidh gu h-àraidh ri farchluais. Bho thàinig Wild Bill don bhaile, bha cùisean sàmhach 's cha robh a' mhalairt cho math 's a chleachd i a bhith.

Bha am baile a' feitheamh. Nan èireadh càil do Wild Bill, cha robh fhios dè thachradh. Stad an ceathrar am meadhan na sràide agus chaidh Chet agus Wild Bill a-mach gan coinneachadh.

“Seo mac mo bhràthar,” arsa Wild Bill riutha. “Aithnichidh sibh e.”

“’S e breugadair a bh’ ann ceart gu leòr,” arsa Frank.

“Tha mi duilich,” arsa Chet.

Bha Chuck Farrar na shuidhe gu cofhurtail air each.

“Fear-brathaidh,” ars esan, a’ cur a-mach smugaid. “Fear-brathaidh agus breugadair. Tha sin cinnteach. Agus, gealtair cuideachd.”

Bha aodann mar aodann pantair is lasair a’ bhàis a’ tighinn às a shùilean. Bha deise leathair dhubh air 's bha e coltach ris a' bhàs fhèin.

A' BHEINN OIR

Dh'fhàs aodann Chet geal.

“Dè thuirt thu?” ars esan.

“Gealtaire is breugadair,” arsa Chuck Farrar 's e a' gàireachdainn.

“Na èist ris,” arsa Wild Bill.

“Èistidh mi ris,” arsa Chet.

ii. Beatha agus Bàs

Theàrn Chuck Farrar bho each agus bha an dithis a' coimhead a chèile am meadhan na sràide.

“Seo an t-àm,” arsa Chet ris fhèin. Agus smaoinich e air athair a bha ga theagasg airson iomadh bliadhna. “Seo an t-àm.”

“Tarraing,” arsa esan ri Chuck Farrar.

Rinn Farrar gàire mar gum biodh e a' smaoineachadh, “Am balach òg seo, a bheil e a' smaoineachadh gun tarraing e ormsa? A bheil e às a chiall?”

Chaidh a làmhnan gu ghunnaichean cho luath ris an teine, ach bha làmhnan Chet na bu luaithe agus dh'fhàs làrach mar ròs dearg air broilleach Chuck Farrar. Thuit e air ais agus fiamh an iongnaidh air aodann, mar nach biodh e a' tuigsinn dè thachair. Thug Larry a-mach a ghunna agus loisg Wild Bill air agus thuit e bho each chun na talmhainn.

“Frank,” dh'èigh Chet. “Na toir orm do mharbhadh.” Agus stad làmh Frank far an robh i.

“Seall a-mach,” dh'èigh Carol a bha air tighinn a-mach gu doras na h-oifis. Bha a' chailleach air a gunna a tharraing 's cha robh Wild Bill air a faicinn. Thog Chet a ghunna is loisg e oirre. Thuit a' chailleach bho a h-each, a' toirt grèim air a gàirdean.

AN T'SABAID MHÒR

iii. Dry Gulch a-rithist mar a bha

'S bha an t-sràid sàmhach a-rithist. 'S thàinig na daoine a-mach nan deann ruith, dìreach mar a thig seangain a-mach à balla. Ruith Carol a-null gu Chet 's thuirt i, “A bheil thu sàbhailte?” “Tha mi ceart gu leòr,” arsa Chet, 's e a' cur a ghàirdein mu cuairt oirre.

Thionndaidh Frank air falbh airson a mhàthair a thogail.

“'S e Chuck a mharbh do bhràthair, Johnny,” arsa Wild Bill ris. “Agus cha robh gunna aig Tommy Carter na bu mhotha. Tha òr anns a' bheinn air cùl an dà rains a bha do mhàthair ag iarraidh.”

“Togaibh a' chailleach a-steach don oifis,” arsa Wild Bill ri Carol is Frank. “Chan eil càil ceàrr oirre ach leòn beag anns a' ghàirdean.”

Ach bha a' chailleach ag èisteachd riutha.

“Tha thu 'g ràdh gur e Chuck a mharbh mo mhac?”

“Tha fhios gur e. Cha b' urrainn Drew a mharbhadh. Bha e

A' BHEINN OIR

airson a' choire a chur air Drew gus am faigheadh sibh an rains. Nam biodh e air an t-òr fhaighinn, bha e air cur às dhiubh uile; tha sin cinnteach.”

“Dè tha sinn a' dol a dhèanamh leis an òr?” arsa Carol. “’S ann air an fhearann againne a tha e.”

“Cha chùm sinn e; tha sin cinnteach,” arsa Drew.

“Cha chùm,” arsa Carol ri Chet.

“Thèid sinn air ais a dh’fhaicinn m’ athar,” arsa Chet ri Wild Bill, “airson seachdain no dhà, agus an dèidh sin tillidh sinn.”

“Ceart gu leòr,” arsa Wild Bill.

“A bheil thu a' dol a thoirt do mhàthar air ais don rains?” arsa Wild Bill ri Frank.

“Tha. Tha i aost’ a-nis. ’S tha i a fàs sgìth. Seallaidh mi às a dèidh.”

“Chì mi thu,” arsa Chet. “Thig mi a shealltainn ort.”

“Ceart,” arsa Frank.

Bha bròn domhainn na shùilean, mar gum biodh e a' coimhead saoghal nach robh idir a' còrdadh ris.

“Uill,” arsa Wild Bill, “tha latha eile seachad,” ’s e a' coimhead an fhir-adhlacaidh a' gluasad timcheall nan corp coltach ri clamhan. Cha b' fhada a-nis gus am biodh e a' leigeil sìos a dhreuchd, ’s dh’fhaodadh Chet a leantainn ’s bhiodh am baile cho sàmhach ’s a bha e riamh. Chaidh e a-steach don oifis, agus sheas e air beulaibh na cealla anns an robh Waldo.

“Uill,” arsa esan, “tha Chuck Farrar marbh ’s tha latha nan Yorstons seachad. Bhiodh e na b' fheàrr dhut am baile fhàgail.” Dh’fhosgail e an doras.

“Thalla,” arsa esan. “Tog ort. Fàg am baile.”

AN T'SABAID MHÒR

Gun sealltainn air ais, rinn Waldo sin, na ruith mar pheangan tarsainn na sràid chun an taighe anns an robh a bhean a' feitheamh ris.